

Vragen?

In De opvoedvraag beantwoorden experts wekelijks opvoedvragen van lezers. Ook een vraag? Stuur een mailtje naar opvoedvraag@trouw.nl

Motivatie de opvoedvraag

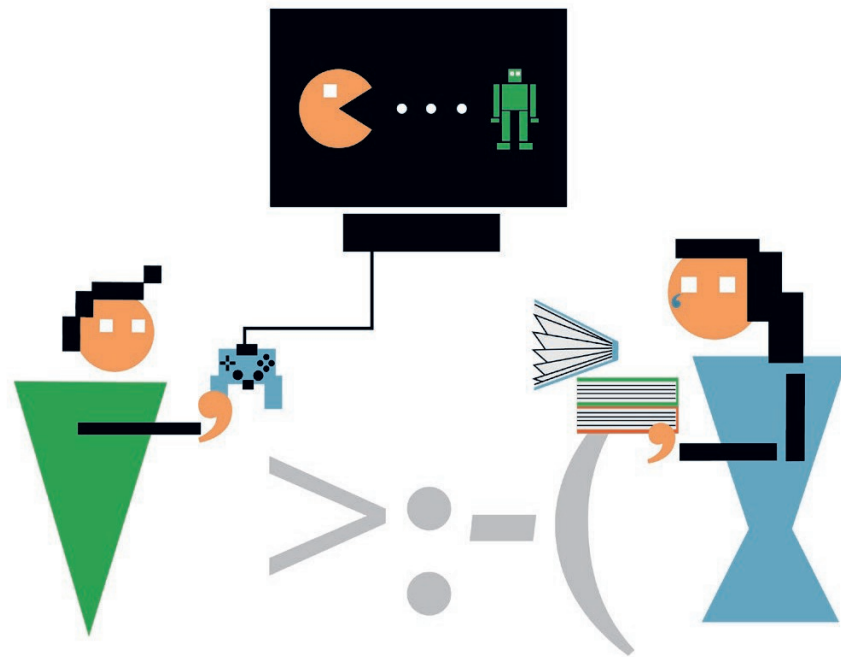
Mijn puber doet niets meer aan school. Wat kunnen we doen?

Een puberbrein gemotiveerd krijgen voor schoolwerk, is lastig. Sinds de coronacrisis lijkt het nóg moeilijker dan anders. Hoe pak je dat als ouder aan?

Pubers die weinig tot niets uitvoeren voor school en in plaats daarvan alle aandacht hebben voor hun vrienden, gamen of sporten. Er zijn nogal wat ouders die zich hier zorgen over maken. Het gaat immers over hun toekomst! “Onze zestienjarige zoon deed het tot vorig jaar heel goed op school. Hij zit nu in 4 vwo en opeens haalt hij best veel onvoldoendes. Hij is eigenlijk alleen nog bezig met zijn sociale leven en bijbaantje. School boeit hem weinig en eerlijk gezegd doet hij er niets meer voor”, vertelt een moeder. “Waar komt die desinteresse opeens vandaan? En hoe krijgen we hem toch weer aan het werk voor school?”

De laatste tijd hoort Marielle Beckers, orthopedagoog bij Buro Bloei, veel vaker dan voorheen verhalen over pubers die moeite hebben op school. “Als je het mij vraagt, heeft dat alles te maken met de coronacrisis. De jongeren die nu vijftien of zestien jaar oud zijn, zaten tijdens het begin van de coronacrisis net op de middelbare school. Ze hebben veel moeten missen. Bijvoorbeeld in sociaal opzicht, omdat er geen kennismakingskamp was of ze hun vrienden maandenlang niet zagen. Maar ook qua studievaardigheden zijn ze achteropgeraakt.”

Van een zestienjarige in 4 vwo zou je verwachten dat hij goed kan samenvatten en dat hij weet hoe hij een grote hoeveelheid stof zich eigen kan maken. Maar juist dingen als leren plannen of bijhouden en

ILLUSTRATIE FADI NADROUS

Juist dingen als leren plannen, kwamen in de coronaperiode veel minder aan bod

herhalen van oude stof, kwamen tijdens het thuisonderwijs in de coronaperiode veel minder aan bod. Beckers: “Nu verwachten ouders en school dat zij dit zomaar kunnen. Terwijl ze dit niet goed hebben aangeleerd.”

Het gevolg: school loopt minder soepel, de cijfers vallen tegen, wat weer gevolgen heeft voor de motivatie. Op deze manier

wordt het steeds lastiger de cirkel te doorbreken. Mariette Dietz van Dietz Coaching weet dat het moeilijk kan zijn om pubers te motiveren. “Ze doen eigenlijk het liefst alleen die dingen die ze leuk vinden, de meesten zijn nog niet echt bezig met hun toekomst. Pubers zijn afwachtend, ze gaan pas iets doen als ze weten dat het gecontroleerd wordt of als ze morgen een toets hebben. Dat is iets van alle tijden. Maar de coronaperiode heeft mogelijk het ‘gewone’ ritme doorbroken, waardoor er minder discipline is.”

Dietz is benieuwd hoe de zestienjarige jongen zelf vindt dat het gaat op school. “Baalt hij dat hij slechte cijfers haalt, of maakt het hem niet uit als hij een jaar blijft zitten of misschien naar de havo gaat?” Haar belangrijkste tip voor ouders: stel je niet op als politieagent, maar als coach.

Duik niet boven op je puber met vragen als: heb je je huiswerk al af? Maar ben nieuwsgierig en ga in gesprek. Dietz: “Waar gaat het mis, kunnen wij je misschien ergens bij helpen? Maar vergeet niet: het is zijn eigen verantwoordelijkheid. Ik raad ouders aan om hun puber los te laten. Voorkom weerstand. Hoe harder jij duwt en trekt, hoe minder je kind waarschijnlijk zal gaan doen.”

Beckers vindt dat er meer aandacht voor de huidige problemen bij pubers moet zijn. Zowel vanuit ouders als vanuit school. “Er wordt vaak gedacht: corona ligt achter ons, we pakken de draad weer op. Dat maakt mij boos, want deze jongeren hebben echt wat gemist en hebben meer sturing nodig. Ik zie veel meer jongeren die nu uitvallen op school, met name jongens.”

Ouders kunnen hun kind beter niet straffen, maar wel kaders stellen. Ze kunnen hun kind ondersteunen, helpen om een planning te maken of overhoren. Als hij dat wil. Maar ze kunnen het motivatieprobleem niet oplossen, ze kunnen hun zoon niet dwingen om te leren. Dietz: “Het is niet makkelijk, maar probeer vooral te kijken naar die dingen die wel goed gaan. Hij heeft vrienden, een rijk sociaal leven en blijkbaar heeft hij wel discipline in zijn bijbaantje. Daar leert hij natuurlijk ook van. Ouders hoeven niet in paniek te raken of bang te zijn dat hij in de goot belandt, ook niet als hij misschien een jaar over moet doen. Meestal komt het vanzelf weer goed.”

Cindy Cloin

Sofie voor van de de klas Waart

Het is een wonder hoeveel scholieren wél aan alle eisen voldoen

Niet voor alle leerlingen is de middelbare school de perfecte plek. Vooral voor leerlingen die belemmeringen ervaren door bijvoorbeeld ADHD of autisme zijn de eisen van een middelbare school hoog. Elk uur wisselende vakken en lokalen, duizenden leerlingen in een gebouw, drukte en chaos, huiswerk maken voor verschillende vakken en dat ook nog eens goed inplannen. Als ik het zo opschrijf is het eigenlijk een wonder dat het zoveel leerlingen wél lukt, ik zou het geloof ik niet meer kunnen. Nou ja, ik was er destijds ook al niet zo goed in.

Als het dan echt niet gaat op een reguliere middelbare school, is er het gespecialiseerd voortgezet onderwijs. Alleen zijn daar de wachtlijsten lang en de kosten hoog, en dat is ook

niet voor iedereen een passende plek. Vooral voor hoogbegaafde leerlingen die uitvallen, is het lastig een school te vinden waar ze wél uitgedaagd worden, contact hebben met ontwikkelingsgelijken én in een fijne omgeving met niet te veel prikkels tot leren komen. Als school niet meer in beeld is, zijn er helaas niet veel mogelijkheden. Thuis zitten en gamen, of werken op een zorgboerderij is voor veel leerlingen helaas de realiteit.

Inmiddels hebben we duizenden thuiszitters in Nederland, van wie naar schatting een derde hoogbegaafd is. Soms vinden deze leerlingen een alternatief zoals bij Walhalab, Spirare of de Digibende, maar dat zijn geen vervangers van school en een diploma. Het zijn tijdelijke plaatsen om erger te voorkomen.

In mijn regio ga ik komend jaar een tussenvoorziening opzetten voor dit soort leerlingen. Wél op een gewone middelbare school, zodat ze in aanraking blijven komen met leeftijdgenoten en onderwijs blijven volgen, maar met aanpassingen aan lestijden, het lokaal, de groepsgrootte en het aantal prikkels. Zodat alles wat wél lukt – naar het schoolgebouw gaan, een ritme volgen – niet weggegooid wordt.

Op deze manier hopen we ook dat er minder leerlingen naar het gespecialiseerd voortgezet onderwijs uitstromen. In de wens naar inclusief onderwijs willen we immers zoveel mogelijk leerlingen binnen de reguliere schoolmuren houden.

Voor iedere leerling in deze klas zullen er maatwerkoplossingen gezocht moeten worden. Wellicht kan

Inmiddels hebben we duizenden thuiszitters in Nederland

iemand sommige lessen nog wel volgen bij zijn oude klas. Of is er een leerling die alleen in de ochtend naar school komt. Of mag een leerling aansluiten bij houtbewerken of koken terwijl hij niet op het vmbo zit. Stiekem hoop ik dat ik met deze ervaring de weg een beetje plavei voor mijn ideeën over de vwo-praktijkschool, waar ik destijds zoveel enthousiaste reacties over kreeg.

Ik hoop vooral dat we voor deze jonge mensen weer een fijn toekomstperspectief kunnen creëren. Dat ze weer lekker in hun vel komen te zitten, in contact komen met hun leeftijdsgenoten. Dat we daarbij in de toekomst besparen op kosten voor het speciaal onderwijs en jeugdzorg, en ook nog andere maatschappelijke belangen dienen, is wat mij betreft een mooie bijvangst.